

III-1

Előkészítette: Mészárosné Hrubák Mária intézményvezető

ELŐTERJESZTÉS
Medgyesegyháza Városi Önkormányzat Képviselő-testületének
2016. február 23.-i ülésére

Tárgy: Medgyesegyháza Város Szociális Szolgáltatástervezési Koncepciójának felülvizsgálata

Tisztelt Képviselő-testület!

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 92. § (3) bekezdése alapján a legalább kétezer lakosú települési önkormányzat a településen élő szociálisan rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatok meghatározása érdekében **szolgáltatástervezési koncepciót készít**. A szolgáltatástervezési koncepció tartalmát az önkormányzat két évente felülvizsgálja és aktualizálja.

A szolgáltatástervezési koncepciót az önkormányzat véleményezteti az intézmények vezetőivel, és nemzeti önkormányzatokkal. A koncepció végeleges elfogadása során a kialakított véleményeket az önkormányzat lehetőség szerint figyelembe veszi. A települési önkormányzat által készített koncepciónak illeszkednie kell a megyei koncepcióhoz.

A 2000 fő feletti lakosságszámú települési önkormányzat helyi szociálpolitikai kerekasztalt hoz létre, a szolgáltatástervezési koncepcióban meghatározott feladatok megvalósulásának, végrehajtásának figyelemmel kísérése érdekében. A szociálpolitikai kerekasztal évente legalább egy alkalommal ülésezik.

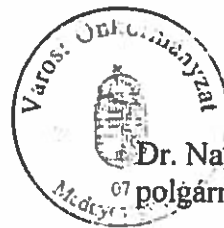
Medgyesegyháza Város Önkormányzatának Szolgáltatástervezési Konceptióját a Képviselő-testület 15/2005. (II.1) számú határozatával fogadta el.

Jelen felülvizsgálat során Medgyesegyháza demográfiai mutatóit, a jelenlegi szolgáltatási rendszer struktúráját, a működtetés, finanszírozás kereteit figyelembe véve kerülnek kialakításra a szociális szolgáltatások fejlesztésének 2016.-2017. évekre vonatkozó irányvonalai. Az elkészített Konceptiót az előterjesztés melléklete tartalmazza.

HATÁROZATI JAVASLAT

Medgyesegyháza Város Képviselő-testülete Medgyesegyháza Város Szociális Szolgáltatástervezési Konceptióját felülvizsgálta, a 2016.-2017 évre vonatkozó fejlesztéseket tartalmazó Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiót elfogadja.

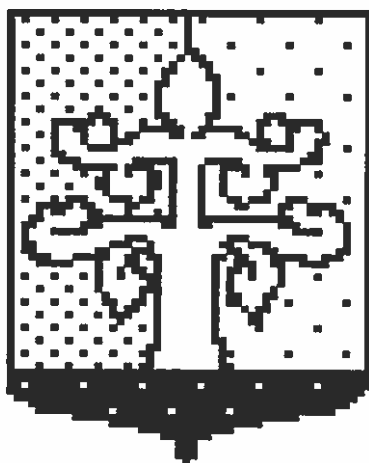
Határidő: azonnal
Felelős: Dr. Nagy Béla György-polgármester

Dr. Nagy Béla György *SK*
polgármester

Ellenjegyezte:
Dr. Kormányos László
jegyző

**MEDGYESEGYHÁZA VÁROS
ÖNKORMÁNYZATA**

**SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSTERVEZÉSI
KONCEPCIÓJÁNAK
FELÜLVIZSGÁLATA**

2016.

Készítette: Mészárosné Hrubák Mária

TARTALOMJEGYZÉK

I. BEVEZETÉS	2. oldal
II. MEDGYESEGYHÁZA DEMOGRÁFIAI ÉS FOGLALKOZTATÁSI JELLEMZŐINEK ALAKULÁSA	2. oldal
- Demográfiai jellemzők	2. oldal
- Foglalkoztatási adatok	5. oldal
III. NYUGDÍJAZÁS, SEGÉLYEZÉS	6. oldal
IV. SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK RENDSZERE	9. oldal
- A település fenntartásában működő személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások	9. oldal
- Civil szektor szerepe a helyi szociális szolgáltatások terén	16. oldal
V. SZOCIÁLIS ELLÁTÁSOK ÉS SZOLGÁLTATÁSOKFEJLESZTÉSÉNEK LEHETSÉGES IRÁNYVONALAI	17. oldal
- Fejlesztési prioritások 2016.-2017. évre	20. oldal
VI. ÖSSZEGZÉS	22. oldal

Bevezetés

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 92. § (3) bekezdése alapján a legalább kétezer lakosú települési önkormányzat a településen élő szociálisan rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatok meghatározása érdekében **szolgáltatástervezési koncepciót készít**. A szolgáltatástervezési koncepció tartalmát az önkormányzat két évente felülvizsgálja és aktualizálja.

A szolgáltatástervezési koncepciót az önkormányzat véleményezteti az intézmények vezetőivel, és nemzetiségi önkormányzatokkal. A koncepció végeleges elfogadása során a kialakított véleményeket az önkormányzat lehetőség szerint figyelembe veszi. A települési önkormányzat által készített koncepciónak illeszkednie kell a megyei koncepcióhoz.

A 2000 fő feletti lakosságszámú települési önkormányzat helyi szociálpolitikai kerekasztalt hoz létre, a szolgáltatástervezési koncepcióban meghatározott feladatok megvalósulásának, végrehajtásának figyelemmel kísérése érdekében. A szociálpolitikai kerekasztal évente legalább egy alkalommal ülésezik.

Medgyesegyháza Város Önkormányzatának Szolgáltatástervezési Koncepcióját a Képviselő-testület 15/2005. (II.1) számú határozatával fogadta el.

Jelen felülvizsgálat során Medgyesegyháza demográfiai mutatóit, a jelenlegi szolgáltatási rendszer struktúráját, a működtetés, finanszírozás kereteit figyelembe véve kerülnek kialakításra a szociális szolgáltatások fejlesztésének 2016.-2017. évekre vonatkozó irányvonalai.

II.

MEDGYESEGYHÁZA DEMOGRÁFIAI, FOGLALKOZTATÁSI JELLEMZŐINEK ALAKULÁSA

DEMOGRÁFIAI JELLEMZŐK

Medgyesegyháza Békés megye déli részén a Mezőkovácsházai kistérségben található. A kistérség az ország leghátrányosabb térségei közé tartozik, rendkívül rossz demográfiai mutatóival, magas munkanélküliségi rátájával, kedvezőtlen infrastrukturális mutatóival. A kistérség helyzetének legfontosabb jellemzői:

- kedvezőtlen demográfiai sajátosságok: fogyó, elöregedő népesség, fiatalok elvándorlása
- gazdaság és foglalkoztatás kedvezőtlen helyzete: magas munkanélküliség, szakképzetlen munkaerő, munkanélküliek kedvezőtlen összetétele. Mindezek miatt jelentős a szociális kiadások aránya, mely elvonja a beruházásokhoz, fejlesztésekhez szükséges forrásokat.
- Halmozottan hátrányos helyzetű családok, rossz egészségügyi és szociális állapotú lakosok magas száma

A térségre jellemző jegyek Medgyesegyháza településen is fellelhetők.

Medgyesegyháza lakosságának alakulását vizsgálva elmondhatjuk, hogy az alacsony termékenység és magas halandóság miatt, évről évre csökkenő tendenciát mutat. A lakosság számának csökkenését tovább fokozza a településünkön is számottevőnek mondható elvándorlás.

A település állandó lakónépességének változása az alábbiak szerint ábrázolható:

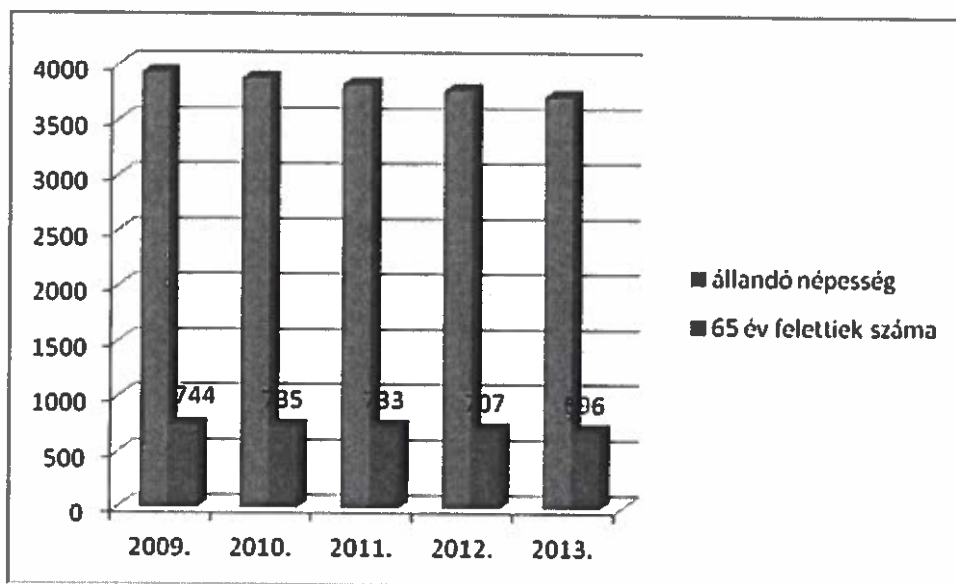

Forrás: TeIR: Szociális Ágazati Információs Rendszer/Térségi Szociális adatok

2015. január 1.-én a település állandó lakosainak száma 3682 fő. A lakosság korcsoportonkénti megoszlását a következő táblázat foglalja össze:

korcsoport	lakosok száma fő
0-6 éves	162
6-17 éves	450
18-59 éves	2086
60-69 éves	488
70 év feletti	496

A településen lakóhellyel rendelkező 65-év felettiiek számának alakulását 2009. és 2013. között:

	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index (%)
2001	767	614	124,9%
2008	739	587	125,9%
2009	744	587	126,7%
2010	735	560	131,3%
2011	733	543	135,0%
2012	725	526	137,8%

TelR: Szociális Ágazati Információs Rendszer/Térségi Szociális adatok

A fenti adatokból látható, hogy a településen folyamatosan csökken a gyermekkorúak részaránya, míg az idősödő korosztályé nő. Mindennek következtében a település állandó népességének átlag életkora folyamatosan növekszik. A településen magas a nyugdíjkorhatárt betöltött lakosok aránya. A népesség öregedésére utal, hogy amíg 2008-ban az öregedési index 125,9 % volt, addig 2012-re közel 137,8 %-ra emelkedett. Az idős korosztály összetételét vizsgálva elmondható, hogy a 65 év feletti korosztályban a nők száma közel kétszerese a férfiakénak. Ebből arra lehet következtetni, hogy 65 év felett magas az egyszemélyes háztartások aránya.

A 70 éven aluli életkorú korosztály körében magas a rossz egészségi állapotú, krónikus betegségekben szenvedő személyek száma. A hagyományos családszerkezet, a család

gondozó, támogató szerepének átalakulásával, a fiatal generációk jelentős mértékű migrációjával, egyre nagyobb azoknak a személyeknek a száma, akik önálló életvitelük fenntartásához segítséget igényelnek. Az idős, tartósan beteg, fogyatékos, megváltozott munkaképességű, krónikus betegségben szenvedő lakosok ellátása során a települési önkormányzat ellátórendszerének egyre nagyobb szerepet kell felvállalnia.

FOGLALKOZTATÁSI ADATOK

A településen rendkívül kedvezőtlen a gazdaság és a munkaerőpiac helyzete. A rendszerváltás után a településen több termelő egység (szövetkezet) szűnt meg. A 90-es években a környező településeken működő számos olyan nagyvállalat hagyott fel a működéssel, mely a megyesegyházi munkavállalók részére potenciális elhelyezkedési lehetőséget biztosított. A helyi és környező településeken működő munkahelyek kis létszámban foglalkoztatnak munkavállalót, így a rendszerváltást követően jelentősen megnőtt a település álláskeresőinek a száma. A településen jelenleg is alacsony a stabil egész évben munkalehetőséget biztosító munkáltatók száma. A vállalkozások jelentős részének alaptervekenysége mezőgazdasági jellegű. Mindezek miatt a szezonális jellegű támogatott foglalkoztatás jellemzi a települést. Az elmúlt évek foglalkoztatottsági adatait vizsgálva elmondható, hogy az álláskeresők jelentős részének a szezonális foglalkoztatás mellett a közmunka az egyetlen lehetőség a kereső tevékenységre. Mindezek miatt jelentős a szociális kiadások aránya, mely elvonja a beruházásokhoz, fejlesztésekhez szükséges forrásokat

Nyilvántartott álláskeresők száma és aránya, 15-64 évesek száma

év	15-64 év közötti lakónépesség (fő)			nyilvántartott álláskeresők száma (fő)					
	nő	férfi	összesen	nő		férfi		összesen	
	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2008	1303	1355	2658	147	11,3%	201	14,8%	348	13,1%
2009	1274	1053	2327	161	12,6%	207	19,7%	368	15,8%
2010	1269	1314	2583	125	9,9%	156	11,9%	281	10,9%
2011	1256	1298	2554	116	9,2%	116	8,9%	232	9,1%
2012	1246	1297	2543	117	9,4%	122	9,4%	239	9,4%

A munkanélküliek és a 180 napnál régebben munkanélküliek száma és aránya

év	nyilvántartott/regisztrált munkanélküli			180 napnál régebben regisztrált munkanélküli					
	fő			fő			%		
	nő	férfi	összesen	nő	férfi	összesen	Nő	férfi	összesen
2008	147	201	348	90	123	213	61,2%	61,2%	61,2%
2009	161	207	368	67	89	156	41,6%	43,0%	42,4%
2010	125	156	281	71	73	144	56,8%	46,8%	51,2%
2011	116	116	232	67	57	124	57,8%	49,1%	53,4%
2012	117	122	239	68	59	127	58,1%	48,4%	53,1%

Forrás: TeIR, Munkaügyi Központ

Az adatokból jól látható, hogy a nők és férfiak körében is közel azonos a nyilvántartott állásukerősök száma. A településen jelenleg nem tapasztalhatók olyan gazdasági folyamatok, amelyek az állástalanok számát jelentősen csökkenthetnék, az önkormányzat a legfőbb foglalkoztató közfoglalkoztatás keretében.

A stabil munkalehetőséget biztosító vállalkozások, munkahelyek alacsony száma miatt a pályakezdsők és az alacsony iskolai végzettséggel rendelkezők, a település munkanélküliség szempontjából leginkább veszélyeztetett csoportjai. Mindezek a folyamatok tovább fokozzák a munkaképes korosztály elvándorlását a településről.

III.

NYUGDÍJAK, SEGÉLYEZÉS

Az idősorúak számának emelkedésével együtt jár a nyugellátásban, nyugdíjszerű ellátásokban részsülők számának emelkedése. Az országos folyamatokhoz hasonlóan a növekedés intenzitása a rendszerváltás utáni években volt jelentős a településen, amikor a demográfiai folyamatok mellett a munkaerő-piaci problémák is növelték a nyugdíjasok számát. A rendszerváltozással végbemenő gazdasági átalakulás során a foglalkoztatottság visszaesett, a településen lévő munkahelyek megszűntek. Az aktív korú népesség viszont jelentős számban – nem munkanélküli lett, hanem a munkaerőpiacról kivonulva - igénybe vette a karkedvezményes és rokkantsági nyugdíjazás lehetőségét. A nyugdíjban nyugdíjszerű ellátásokban részesülő lakosság száma az elmúlt években enyhe csökkenést mutat.

		2009	2010	2011	2012	2013
nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részülők száma	nő	805	782	768	734	701
	férfi	560	532	512	491	462

TelR: Szociális Ágazati Információs Rendszer/Térségi Szociális adatok

A nyugdíjasok nemek szerinti összetételét, az országos adatokhoz hasonlóan, településünkön is nőbőbbség jellemzi. Ez elsősorban a nők születéskor várható magasabb élettartamából, ebből következően az idős népességben belüli növekvő arányukból, és a rájuk vonatkozó alacsonyabb nyugdíjkorhatárból ered.

A magyar nyugdíjrendszer ellátásai közé 2008. január 1-jétől új ellátást vezettek be, amelynek fő célja volt az érintett személy munkavégző képességének helyreállítása, foglalkoztatásának elősegítése komplex rehabilitációs eljárás keretében.

		2008	2009	2010	2012	2013
Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részülő férfiak száma	nő	94	93	89	178	173
	férfi	63	63	56	125	107

TelR: Szociális Ágazati Információs Rendszer/Térségi Szociális adatok

A Szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény rendelkezései alapján a rászorulóknak részére pénzügyi és természetben nyújtott szociális ellátások kerülhetnek megállapítására.

A törvény értelmében a járási hivatal időskorúak járadékát, foglalkoztatást helyettesítő támogatást, egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatást, valamint ápolási díjat állapít meg a rászorulóknak részére. Természetben nyújtott szociális ellátásként a járási hivatal közgyógyellátást, valamint egészségügyi szolgáltatásra való jogosultságot biztosít. A települési önkormányzat a rendeletében meghatározott módon a rászorulóknak részére települési támogatást, valamint köztemetését biztosít.

Medgyesegyháza Város Önkormányzata szociális rászorultság esetén a jogosultak részére települési támogatás keretén belül lakhatási támogatást, gyógyszer-támogatást, és személyszállítási díjkedvezményt állapít meg. Emellett rendkívüli települési támogatás, valamint a köztemetés elrendelése biztosított.

Ellátások adatai 2009 és 2013 között:

	2009	2010	2011	2012	2013
közgyógyigazolvánnyal rendelkezők száma	141	165	174	153	128
időskorúak járadékában részesülők átlagos száma	10	9	8	9	10
	2009	2010	2011	2012	2013
rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők átlagos száma	333	362	356	339	329
rendszeres szociális segélyben részesülők átlagos száma	70	59	130	34	46

Forrás: TeIR: Szociális Ágazati Információs Rendszer/Térségi Szociális adatok

Az Önkormányzat által nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátások statisztikai adatai 2015. évben

Átruházott hatáskörben hozott döntések (szociális bizottság által megállapított települési támogatás):

Rendkívüli települési támogatás egyszeri segély	161
Települési lakhatási támogatás	54
Települési gyógyszer-támogatás:	3

Forrás: önkormányzati adat

Polgármester hatáskörébe tartozó támogatások:

Települési támogatás (krízishelyzetre tekintettel)	10
Temetési segély:	5
Köztemetés:	2

Forrás: önkormányzati adat

Tüzelőanyag (szén) természetbeni juttatása (szociális bizottság döntése alapján):

	Megállapítva	Elutasítva	Összesen
2015. november 23.	116 fő	44 fő	160 fő

Forrás: önkormányzati adat

IV.

SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK RENDSZERE

A TELEPÜLÉS FENNTARTÁSÁBAN MŰKÖDŐ SZEMÉLYES GONDOSKODÁST NYÚJTÓ SZOCIÁLIS ELLÁTÁSOK

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993.évi III. törvény meghatározza a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások biztosításának formáit lehetőségeit. A törvény célja, hogy -az egyéni és családi felelősségen túl- a szociális biztonság megteremtése és megőrzése érdekében meghatározza az állam által biztosított egyes szociális ellátások formáit, szervezetét, a szociális ellátásokra való jogosultság feltételeit, valamint az érdekérvényesítés garanciáit. A szociális ellátás feltételeinek biztosítása az állam központi szerveinek feladata. A törvényben meghatározott szociális ellátási formák tekintetében a törvény lakosságszámhoz kötődően ellátási kötelezettséget ír elő az önkormányzatok számára.

A fent hivatkozott jogszabály rendelkezései szerint, a város önkormányzatának a lakosságszám alapján ellátási kötelezettsége van a családsegítés, étkeztetés, házi segítségnyújtás, idősek nappali ellátása ellátási formák biztosításában.

A települési önkormányzat a gyermekjóléti alapellátást, az egészségügyi alapellátásokat, a szociális alapszolgáltatásokat, valamint szakosított ellátásokat a Gondozási Központ integrált intézmény keretén belül biztosítja a lakosság részére. Az intézmény integrált szerkezete lehetővé teszi az ellátottak szükségleteinek hatékony felmérését, az egyéni igényeknek, szükségleteknek megfelelő gondozási forma kiválasztását, valamint az egyes szolgáltatási formák közötti átjárhatóságot.

Az intézmény jelenleg gyermekjóléti szolgáltatást, családsegítést, étkeztetést, házi segítségnyújtást, jelzőrendszeres házi segítségnyújtást, idősek nappali ellátását, idősek tartós bentlakásos ellátását biztosítja a településen élő rászorulóknak részére. Az intézmény keretein belül biztosított a védőnői ellátás, valamint a laboratóriumi szolgáltatás is.

A fenti szolgáltatások ellátási területe, a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, és az idősek bentlakásos ellátása kivételével, Medgyesegyháza város közigazgatási területe. Az Idősek otthona ellátási területe Békés Megye, a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás a Dél-Békési Kistérség 18 településén biztosítja a szolgáltatást.

Család- gyermekjóléti szolgálat

2016. január 1. napjától kezdődően családsegítés szolgáltatás gyermekjóléti szolgáltatással integráltan egy szervezeti és szakmai egységben működhet tovább települési szinten család- és gyermekjóléti szolgálat néven.

A szolgáltatás általános szociális és mentális ellátást biztosít a szociális és mentálhigiénés problémák megelőzése, az egyének, családok életvezetési készségeinek megőrzése érdekében. A szolgáltatás feladatait tájékoztatás nyújtásával, szociális segítőmunkával, valamint más személy illetve szervezet által nyújtott szolgáltatások ellátások közvetítésével látja el.

A szolgáltatás ellátási területe Medgyesegyháza város közigazgatási területe.

Az ellátandó célcsoport tartozók köre:

- idősek
- szociálisan hátrányos helyzetű családok, egyének
- aktív korú nem foglalkoztatottak
- hajléktalanok
- krízishelyzetbe került családok, személyek

Gyermekjóléti szolgáltatásban részesülők adatai

	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
alapellátásban gondozott	41	39	34	32	28
védelembé vétel	12	7	9	17	13
utógondozás	1	0	4	0	0
ideiglenes hatállyal elhelyezett	0	9	2	0	1
nevelésbe vett	6	10	9	8	7

Forrás: Intézményi statisztikai adatok

Családsegítésben részsülők adatai

	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
igénybevevők száma	167	202	159	142	142
esetek száma	399	593	494	425	412

Forrás: Intézményi statisztikai adatok

A családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatás integrálásával, a korábbi gyakorlattól eltérően, a települési önkormányzatok szintjén a lakóhely szintű minimumszolgáltatások, az általános segítő feladatok maradnak, a hatósági feladatokhoz kapcsolódó tevékenységeket a járásközpontokban működő családsegítő-és gyermekjóléti központok veszik át. Bár a korábbi feladatok jelentős része átkerül a járási szinten működő központokhoz, a települési önkormányzatok feladatellátásában a jövőben fokozott szerepet kell, hogy kapjon a prevenció.

Étkeztetés

Az étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről kell gondoskodni, akik azt önmaguk, illetve eltartottaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, koruk, egészségi állapotuk, fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségük, szenvedélybetegségük, vagy hajléktalanságuk miatt.

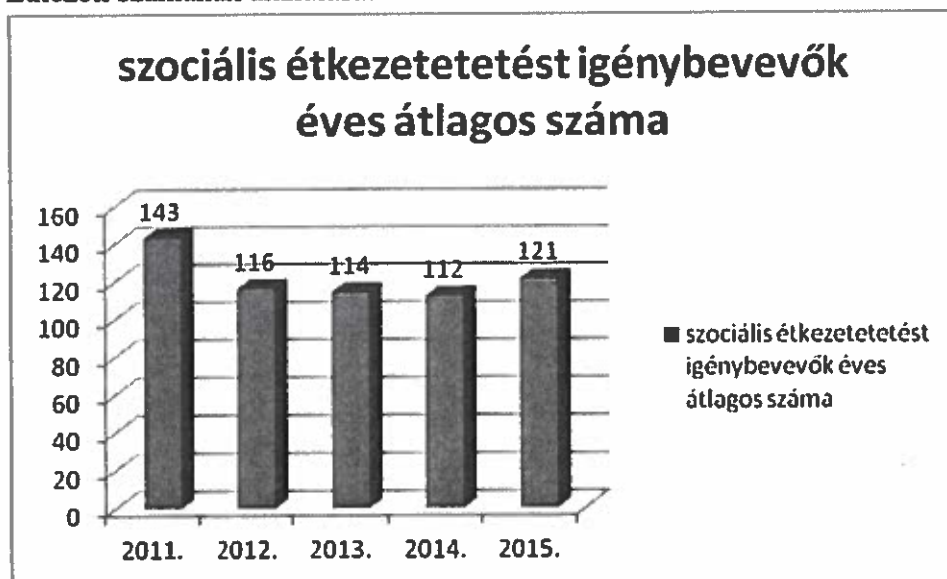
Az étkeztetés a lakosság szükségleteinek megfelelően az alábbi formában biztosított a településen:

- kiszolgálásával egyidejű helyben fogyasztással
- elvitelének lehetővé tételével
- lakásra szállításával

Étkeztetés keretében napi egyszeri meleg étel biztosított. A nappali ellátást is igénylők részére szükség esetén megoldott a háromszori étkezés (tízórai, uzsonna) biztosítása is. Az étkeztetés keretében belül egyféle menü kerül kiszolgálásra, választásra nincs lehetőség. Amennyiben az ellátást igénybe vevő személy egészségi állapota indokolja, a házi orvos illetve szakorvos javaslatára diétás étkezést biztosítunk. Az intézmény által biztosított diétás étkezés típusa: máj- és epekímélő, diabeteses, collitises diéta.

Étkeztetés szolgáltatás keretén belül napi 100-150 ételadag kiszolgálására van lehetőség. A házhoz szállítás keretében biztosított étel házhoz szállítását közfoglalkoztatás keretén belül foglalkoztatott kisegítők végzik.

Étkezők számának alakulása:

Forrás: Intézményi statisztikai adat

Házi segítségnyújtás

A házi segítségnyújtás biztosításának célja a gondozási szükséglettel rendelkező igénybevevő önálló életvitelének fenntartásához szükséges ellátás nyújtása. A házi segítségnyújtás keretében nyújtott szolgáltatások segítséget nyújtanak ahhoz, hogy az ellátást igénybevevők

mentális fizikai és szociális szükségletei saját lakókörnyezetükben, életkoruknak, élethelyzetüknek, egészségi állapotuknak megfelelően kerüljenek kielégítésre.

A házi segítségnyújtás 4 gondozási körzetben biztosított, ezek közül 3 körzet Medgyesegyházán, és 1 körzet Bánkúton került kialakításra.

A házi segítségnyújtás engedélyezett férőhelyeinek száma: 36

Házi segítségnyújtásban részesülők számának alakulása:

Forrás: Intézményi statisztikai adat

A fenti adatokból látható, hogy a szolgáltatás nem teljes kapacitással működik. Az igénybevevők körében magas azoknak az ellátottaknak az aránya, akik a szolgáltatást nem napi rendszerességgel kérik, így az állami támogatás lehívásának alapját képező átlagos igénybevételi adatok nem egyeznek meg az engedélyezett ellátotti létszámmal.

2016. január 1. napjától életbe lépő jogszabályváltozás szerint a házi segítségnyújtás két tevékenységi körre bomlik, a személyi gondozás, és a szociális segítség tevékenységeire. A fenti gondozási tevékenységek a gondozási szükséglet felmérésének eredménye alapján vehetők igénybe. Az új gondozási szükséglet felmérést a már meglévő ellátottak esetében is el kellett végezni, és a felmérés eredményének megfelelően kell részükre szociális segítséget illetve személyi gondozást biztosítani. A jogszabályváltozás jelentős mértékben szigorítja a házi segítségnyújtás igénybevételének és biztosításának szabályait. A szolgáltatást igénybevevő személyekre jellemző, hogy többnyire magas életkorú korosztályból kerülnek ki, magas az egyedül élők, krónikus betegségben szenvedők aránya. Mindezekből következtetni lehet arra, hogy a szolgáltatást igénybevevők körében a jövőben megnövekszik a speciális ellátást fokozott gondozást igénylő demensek, fogyatékosok aránya.

Idősek nappali ellátása

Az Idősek Klubja keretében a szolgáltatást igénybe vevő személyek részére szociális, egészségi, mentális állapotuknak megfelelő napi életritmust biztosító szolgáltatást nyújt.

A helyi igényeknek megfelelő közösségi programokat szervez, valamint helyet biztosít a közösségi szervezésű programoknak, csoportoknak.

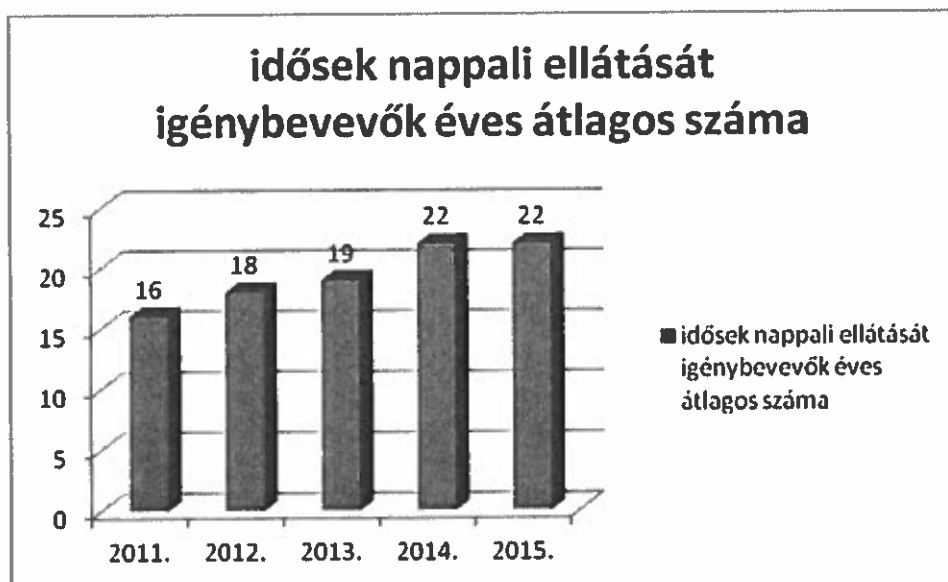
Biztosítja, hogy a szolgáltatás nyitott formában, az ellátotti kör és a lakosság által egyaránt elérhető módon működjön.

Az idősek klubja nappali ellátás alapvető célja, hogy a településen élő valamennyi időskorú, rászoruló számára a nappali ellátás elérhetővé legyen. Módot adva ezzel a közösségi együttlétre, a pihenésre, a közösségi programokon való részvételre.

A feladatellátás szakmai tartalma:

- szabadidős programok szervezése (kártyázás, TV nézés, video-DVD, újság előfizetés, társas játékok, kulturális programok), az igénybevevő mentális és egészségügyi állapotának megfelelően
- segítségnyújtás hivatalos ügyek intézésében
- életvitelre vonatkozó tanácsadás, életvezetés segítése
- mentális gondozás
- szükség szerinti egészségügyi alapellátás szervezése (gyógyszer iratása, kiváltása)
- szakellátásokhoz való hozzájutás segítése
- igény szerint személyi tisztálkodás biztosítása
- igény szerinti személyes ruházat tisztítása
- igény szerinti bevásárlás
- egyéb szolgáltatások (Klubba történő be- és haza szállítás)
- az idősek klubjában lehetőség van étkeztetés alapszolgáltatás keretén belül biztosított étel helyben fogyasztására

A szolgáltatás engedélyezett férőhelyeinek száma: 30

Forrás: intézményi statisztikai adat

A korábbi években jelentős problémát jelentett, hogy az igénybevevők átlagos létszáma messze alul maradt az engedélyezett férőhelyszámnak, 2009.-ben mindössze 16 volt. Az elmúlt években hozott fenntartói intézkedések, pl.: gépjárművel történő beszállítás, szolgáltatás ingyenessé tétele stb., hatására a szolgáltatás kihasználtsága jelentős mértékben

javult. Az intézményben megvalósult eszközbeszerzések, és energetikai beruházások révén a szolgáltatás nyújtásának feltételei jelentős mértékben javultak. Az ellátottak összetételét vizsgálva elmondható, hogy viszonylag magas az idős mozgásában akadályozott gondozottak aránya, a fogyatékossgal élő, illetve demens személyek aránya.

Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás célja a saját otthonukban élő, egészségügyi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló, segélyhívó készülék megfelelő használatára képes, időskorú, fogyatékos, vagy pszichiátriai betegséggel küzdő személyek, önálló életvitelének fenntartása, a krízishelyzetek elhárítása.

A szolgáltatás 2007. decemberében kezdte meg működését Medgyesegyháza központtal, Almáskamarás, Battonya, Dombegyház, Dombiratos, Kaszaper, Kevermes, Kisdombegyház, Kunágota, Magyarbánhegyes, Magyardombegyház, Medgyesbodzás, Mezőhegyes, Mezőkovácsháza, Nagybánhegyes, Nagykamarás, Pusztatottlaka, Végegyháza településekre kiterjedően biztosítja a szolgáltatást a szociálisan rászoruló lakosok részére.

A Szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 2013. július 1. napjával hatályba lépő rendelkezései szerint a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás biztosítása az állam feladata. Ettől az időponttól a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság biztosítja a jelzőrendszeres házi segítségnyújtást, a Gondozási Központtal megkötött vállalkozási szerződés útján.

A szolgáltatás a segélyhívásokat fogadó diszpécserközpont működtetésével 24 órás felügyeletet biztosít gondozottjai számára. A diszpécserközpont a térség összes településéről biztosítja a jelzések fogadását.

A szolgáltatás keretén belül biztosított szolgáltatások köre:

- 24 órás felügyelet
- rendkívüli élethelyzetben, krízishelyzetben segélyhívásra 30 percen belül szakképzett gondozó helyszínre érkezése
- krízishelyzetek megoldása
- alapvető ápolási-gondozási szükségletek ellátása krízishelyzetben
- egészségügyi illetve szociális ellátás kezdeményezése

Igénybevételi adatok:

Forrás: intézményi statisztikai adatok

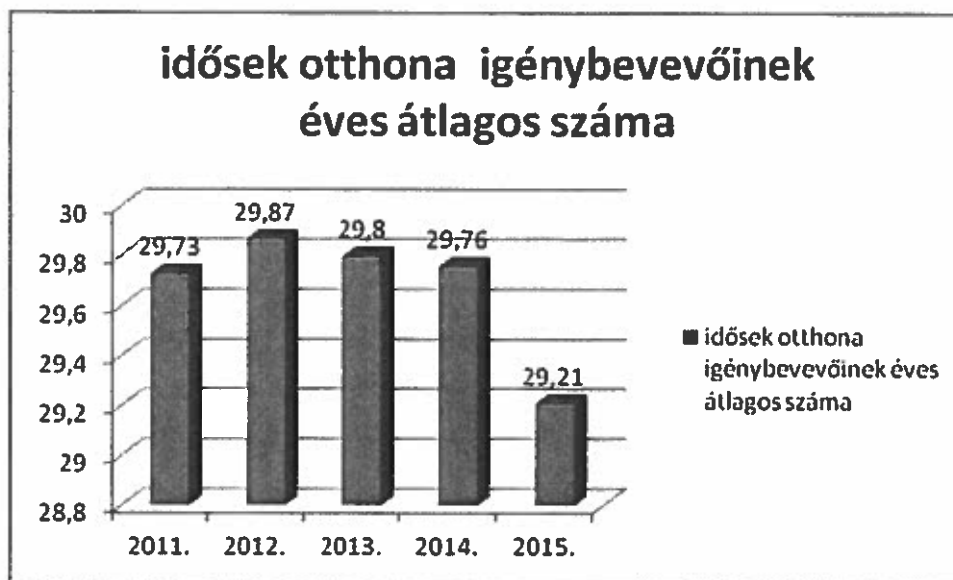
Az igénybevételi adatokat vizsgálva elmondható, hogy a szolgáltatásra jelentős igény mutatkozik a településeken. Az elmúlt év folyamán szinte 100%-os kihasználtsággal tudtuk működtetni a jelzőrendszert.

Idősek tartós bentlakást nyújtó ellátása

Az intézmény célja, a szociálisan rászorultak részére személyes gondoskodás keretébe tartozó szakosított ellátás nyújtása, ápolást-gondozást nyújtó intézmény keretében. Az Idősek Otthona feladata elsősorban azoknak a személyeknek az ellátása, akik koruk, egészségi állapotuk, szociális helyzetük miatt önmaguk ellátására nem, vagy csak folyamatos segítséggel képesek, gondozást igényelnek, ellátásuk alapszolgáltatás keretében nem oldható meg, és az intézményvezető által megállapított gondozási szükségletük a napi 4 órát meghaladja.

Az intézményben való ellátás magába foglalja a lakók, fizikai- egészségügyi és mentálhigiénés ellátását.

Az intézmény engedélyezett férőhelyeinek száma 30. Az intézmény szinte folyamatosan teljes kapacitással működik, a beadott elhelyezési kérelmek azonnal nem teljesíthetők, így az intézmény várólistáján átlagosan 8-10 fő várakozik. A várakozók jelentős része Medgyesegyházi, illetve a környező településeken lakó. A várakozók között magas a nők aránya, nehéz a megüresedő férfi férőhelyek betöltése.

Forrás: intézményi statisztikai adat

Az ellátottak összetételét vizsgálva továbbra is elmondható, hogy a nők létszáma jelentősen meghaladja a férfiakét. Az Otthon lakóinak a jelentős hányada a 80 év feletti korosztályból kerül ki, a nők átlagéletkora 84, a férfiaké 75 év. A magas átlagéletkorból, illetve az intézményi felvételhez szükséges napi 4 órát meghaladó gondozási szükségletből adódik, hogy az intézmény lakóinak körében gyakoriak a krónikus betegségek, magas az intenzív gondozást, ápolást igénylő lakók aránya. A napi gondozási tevékenység során egyre gyakoribb, hogy a gondozás mellett alapápolás (pelenkázás, sebkezelés, injekciózás, mobilizálás, stoma kezelés, gyógyszerelés) biztosítása is szükséges. A leromlott egészségi állapotú lakók gondozása gyakran jelentős kihívások elé állítja a gondozást végző szakembereket.

CIVIL SZEKTOR SZEREPE, A HELYI SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK TERÉN

Az elmúlt évtizedek gazdasági és társadalmi változásaival, szervezeti változás következett be a szociálpolitikában, melynek hatására a harmadik szektor szervezetei (alapítványok, egyházak, civil szervezetek stb.) egyre hangsúlyosabb szerepet töltenek be az állami közfeladatok átvállalásában.

Településünk számos civil egyesület, szerveződés működési területe, melyek aktívan részt vesznek a helyi közélet alakításában. 2013.-ban a helyi civilek Civil Kerekasztalt alakítottak. A Civil Kerekasztal célja a helyi önkormányzattal együttműködve a település civil közösségeinek koordinálása, működésük segítése, érdekeik képviselete, a csatlakozó civil szervezetek közötti párbeszéd, együttműködés, információcsere biztosítása, közös rendezvények szervezése, pályázatok generálása, készítése, valamint rendszeres kapcsolattartás a civil szférát segítő állami, önkormányzati, gazdasági és társadalmi szervezetekkel, intézményekkel.

Tagjai:

Románság Hagyományaiért és Jövőjéért Közhasznú Egyesület
Medgyesegyháza és Bánkút Mozgáskorlátozottak Egyesülete
Medgyesegyházi Nebulókért Alapítvány
Medgyesegyházi Varázserdő Alapítvány
Boldog Otthon Alapítvány
Készen Állunk Medgyesegyháza! Alapítvány
Hubertus Vadásztársaság
Kertészek Földje Akciócsoport
Egyéni és Társadalmi Felelősségvállalásért Alapítvány
Szlovák Hagyományörző Csoport
Vöröskereszt Medgyesegyházi Szervezete
Medgyes Security Kft.

A közeljövő legfontosabb feladata a szociális ellátást végző intézmények, önkormányzat és a helyi civil szervezetek, egyesületek közötti együttműködés megteremtése. Az együttműködést a szociális szolgáltatások biztosítása során, az alábbi területeken célszerű megteremteni:

- lelki segítségnyújtás
- közösségi élet fellendítése, közösségi- és szabadidős programok szervezése
- ügyintézésben való segítségnyújtás, információnyújtás
- egészségfejlesztés- prevenció
- önkéntes tevékenység bevonása a szociális szolgáltatásokba

Medgyesegyháza településen egy szociális szolgáltatást biztosító, civil szolgáltató működik a Közösségi Misszió fenntartásában. A szolgáltató a településen élő rászorulóknak részére étkeztetést és házi segítségnyújtást biztosít. Az általuk ellátott igénybevevők számáról az önkormányzatnak nincs pontos adata. A TeIR adatbázis Térségi Szociális adatok menüpontjában található adatok szerint a két szolgáltatás Medgyesegyházi igénybevevőinek száma a következő:

	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.
szociális étkeztetésben részesülők száma	132	130	126	129	138
házi segítségnyújtásban részesülők száma	47	36	123	207	244

Forrás: TeIR: Szociális Ágazati Információs Rendszer/Térségi Szociális adatok

Ha a fenti adatokat összevetjük az önkormányzati intézmény átlagos igénybevételi adataival, akkor elmondható, hogy a civil szolgáltató jelentős létszámú ellátott részére biztosítja a szolgáltatásokat.

V.
SZOCIÁLIS ELLÁTÁSOK ÉS SZOLGÁLTATÁSOK FEJLESZTÉSÉNEK
LEHETSÉGES IRÁNYVONALAI

A település fent bemutatott demográfiai sajátosságait, a helyi szociális problémákat, valamint az intézmény felépítését, működési jellemzőit, valamint az életbe lépő jogszabályváltozásokat figyelembe véve, a jövőben olyan szolgáltatási rendszer működtetése szükséges, mely hatékonyan fel tudja mérni az igénybevevők szükségleteit, és ennek megfelelően képes alakítani, fejleszteni szolgáltatásait.

SWOT analízis a település szociális ellátórendszeréhez:

Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none"> • az önkormányzat érzékenysége a szociális problémák iránt • integrált intézmény egymásra épülő, átjárható szolgáltatások • együttműködési készség, partnerség a társintézmények között 	<ul style="list-style-type: none"> • a szociális ellátórendszer strukturális és támogatási rendszerének gyakori változása • szociális szolgáltatást igénylők számának ingadozása • Hiányos tárgyi feltételek, kedvezőtlen építészeti sajátosságok • a civil szervezetekkel történő szorosabb együttműködés hiánya • jól képzett humán erőforrás hiánya • kedvezőtlen demográfiai folyamatok • speciális szükségletű igénylők (fogyatékosok, demensek, pszichiátriai betegek) ellátását végző szolgáltatások hiánya
Lehetőségek	Veszélyek
<ul style="list-style-type: none"> • a szolgáltatási rendszer tudatos fejlesztése • folyamatos szakmai képzés és szupervízió lehetőségének biztosítása • az intézmények tárgyi feltételeinek folyamatos fejlesztése pályázati forrás igénybe vételével • ágazati és szektorközi együttműködés 	<ul style="list-style-type: none"> • a lakosság mentális állapotának és anyagi helyzetének romlása • saját források behatároltsága • preventív intézkedések elégtelensége • stagnáló állami finanszírozás • szakképzett munkaerő elvándorlása

A pénzbeli és természetbeni ellátások fejlesztési irányvonalainak meghatározása során fontos szempont, hogy a támogatások rendszere megtartsa áttekinthetőségét, és az ellátások a helyben megjelenő szükségletekhez igazodjanak. Fontos feladat az önkormányzat által kötelező és önként vállalt feladatok folyamatos felülvizsgálata a rendelkezésre álló fedezet és a szükségletek összehangolásával.

A szociális ellátórendszer működésével és a szakmai tevékenységgel kapcsolatban, olyan fejlesztések megvalósítása szükséges, melyek megvalósulásával javul a szolgáltatások hozzáférhetősége, minősége. Ennek érdekében a következő célok határozhatóak meg:

1. tárgyi feltételek javítása, elhelyezési körülmények humanizálása, és mindezek által a szolgáltatások versenyképességének növelése.
2. szakemberek továbbképzése, képzése, felkészülés a fokozott ápolást-gondozást igénylő idősök hatékony ellátására.
3. szolgáltatások kihasználtságának növelése, az ellátottak számának növelése a finanszírozás hatékonyabbá tétele érdekében
4. szolgáltatásokban dolgozók szakmai kompetenciáinak bővítése, ismeretbővítés, továbbképzések, tréningek, szupervízió, szervezetfejlesztés
5. társszakmákkal való együttműködés hatékonyságának növelése
6. gyermekjóléti szolgáltatás, és családsegítés megerősítése (prevenációs programok, jelzőrendszer hatékonyságának növelése stb.)
7. civil szervezésekkel való együttműködés kialakítása
8. önkéntes munka helyének szerepének erősítése a szociális szolgáltatásokban

FEJLESZTÉSI PRIORITÁSOK 2016.-2017. ÉVRE

Önkormányzati szabályozási hatáskörben:

- Helyi rendelet felülvizsgálata

Család- és Gyermekjóléti Szolgálat

2016. január 1.-től a két szolgáltatás csak integráltan működtethető, melynek köszönhetően a szolgáltatás csak a települési szintű minimumszolgáltatásokat, általános segítő tevékenységeket biztosítja. A hatósági feladatokhoz kapcsolódó tevékenységeket a járásközpontokban működő családsegítő-és gyermekjóléti központok veszik át.

A szolgáltatások új struktúrában történő hatékony működtetéséhez az alábbi területek fejlesztése szükséges:

- jelzőrendszer szakmaiságának fejlesztése, különös tekintettel az iskolai gyermekvédelem fejlesztésére
- családgondozói tevékenység fejlesztése, a terepen végzett munkaórák növelésével
- prevenációs jellegű programok kidolgozása, és elérhetővé tétele a településen (pl.: klubfoglalkozások, tini klubok, szabadidős programok szervezése, szülő klubok, tréningek)
- önkéntes munka bevonása a szolgáltatás biztosítása során

Étkeztetés

A szociális étkeztetés kiszolgálása vásárolt élelmezés formájában történik. Továbbra is fontosnak tartom, hogy az étkeztetés az igénybe vevők egyéni szükségleteinek megfelelően kerüljön biztosításra. A településen élők szociális helyzetét figyelembe véve időszerűvé válhat a rászorulókat körét meghatározó helyi rendelet felülvizsgálata is.

Házi segítségnyújtás

2016. január 1. napjától életbe lépő jogszabályváltozás szerint a házi segítségnyújtás két tevékenységi körre bomlik, a személyi gondozás, és a szociális segítség tevékenységeire. Az új szabályokhoz való alkalmazkodás, és a szolgáltatás hatékony működtetése céljából a jövőben a következő fejlesztések válnak szükségessé:

- felkészülés a fokozottabb gondozási igényű ellátottak ellátására, dolgozók továbbképzése, képzése
- ellátottakkal kapcsolatba kerülő egészségügyi szolgáltatókkal, civil szervezetekkel való kapcsolattartás, együttműködés erősítése
- fokozott gondozást igénylők életkori sajátosságaihoz alkalmazkodó gondozási eszközök beszerzése

Idősek Klubja

A szolgáltatás hatékonyságának érdekében az alábbi fejlesztések válnak szükségessé:

- dolgozók szakmai továbbképzése, különös tekintettel a speciális igényű ellátottak (fogyatékosok, demensek ellátására)
- tárgyi környezet humanizálása, hiányzó tárgyi feltételek biztosítása (vizesblokkok kialakítása, korszerűsítése)
- ellátottak életkori sajátosságainak megfelelő bútorzat, gondozást segítő eszközök beszerzése
- új gondozási módszerek bevezetése, a szabadidős programok szervezése mellett csoportos kiscsoportos foglalkozások, klub jellegű tevékenységek biztosítása
- intézményhez tartozó udvar felújítása
- önkéntes munka bevonása a szolgáltatás biztosítása során

Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás

- költséghatékony működési struktúra kialakítása
- műszaki rendszer korszerűsítése

Idősek bentlakásos ellátása

Az elmúlt években az intézményben jelentős energetikai beruházások, eszközbeszerzések (elektromos betegágyak, bútorok, betegemelő, ápolást segítő eszközök) valósultak meg. A megvalósult beruházások ellenére, az idős lakók ellátása során „a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló” 1/2000.(I.7.) SzCsM rendeletben meghatározott tárgyi feltételek maradéktalanul még mindig nem biztosíthatók. Az ellátottak számára rendelkezésre álló lakószobák zsúfoltak, az

intézményben a közösségi együttlétre, tevékenységre és mentális gondozásra alkalmas helyiség nincs. A foglalkoztatás, valamint a közösségi programok lebonyolítása az ebédlőben történik, ami tovább fokozza a zsúfoltságot. A zsúfoltság és a közösségi helyiségek hiánya a lakók közötti konfliktusok leggyakoribb forrásai. A lakószobák, és a fürdők zsúfoltsága az ápolási-gondozási tevékenység hatékonyságát is negatívan befolyásolják. Az épület tetőszerkezetének héjazata, belső burkolatai, a lakószobák bútorzata cserére szorul.

Az intézmény működési hatékonyságának növelése érdekében a következő fejlesztések javasoltak:

- hiányzó tárgyi feltételek megteremtése, ellátottak életkori sajátosságainak megfelelő bútorzat beszerzése
- elhelyezési feltételek korszerűsítése, humanizálása
- ápolást- gondozást segítő eszközök beszerzése
- mentálhigiénés ellátás fejlesztése, foglalkozások, szabadidős programok szervezése, beépítése a lakók napirendjébe
- ápolást, gondozást végző szakemberek képzése, továbbképzése, belső képzések szervezésével, továbbképzésen, konferenciákon való részvétel biztosításával, szervezetfejlesztés, szupervízió
- speciális ápolási gondozási módszerek bevezetése, különös tekintettel, a fogyatékkal élő, demens ellátottak gondozására, a haldoklók ellátására.

VI.

ÖSSZEGZÉS

A szolgáltatástervezési koncepció gyakorlati megvalósítása várhatóan a szociális szolgáltatások fejlődését eredményezi. A fejlesztésekkel a szolgáltatások képessé válhatnak a helyi szükségleteken alapuló hatékony szolgáltatásnyújtásra.

A szolgáltatástervezési koncepció megalkotása és felülvizsgálata fontos annak érdekében is, hogy a különböző szolgáltatások fejlesztése átgondolt és megalapozott és tervszerű legyen. A koncepcióban meghatározott fejlesztési célok megvalósítása olyan mértékű források rendelkezésre állását is igényli, melyek az önkormányzat költségvetésében nem állnak rendelkezésre, és pusztán önerőből biztosíthatók. Mindezek miatt a 2016. -2017. évre tervezett fejlesztések végrehajtásához pályázati források bevonására is szükség lesz.

A Koncepcióban meghatározott fejlesztési feladatok megvalósulását, végrehajtását a Szociálpolitikai Kerekasztal folyamatosan figyelemmel kíséri.

Medgyesegyháza, 2016. február 18.